

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісознавство

Освітній рівень бакалавр

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № ___ від «__» _____ 2025р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Лісознавство
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	III курс/VI семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 40 год. Практичні заняття – 26 год. Самостійна робота – 114 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

"Лісознавство" вивчається у вищих навчальних закладах з метою формування у студентів спеціальності 205 «Лісове господарство» знань з біології, екології та морфології лісу, природного поновлення, формування та динаміки лісових насаджень, взаємодії деревних порід, лісової типології. Вивчення дисципліни «Лісознавство» базується на знаннях з ботаніки, дендрології, ґрунтознавства, метеорології та інших навчальних дисциплін, отриманих студентами при освоєнні навчальних програм освітнього рівня «бакалавр», а програма дисципліни «Лісознавство» передбачає вивчення особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців у лісогосподарській галузі.

3. Мета та цілі навчання

Мета курсу - засвоєння студентами знань про ліс як складну природну систему, його компоненти, функціонування і динаміку, взаємодію із екологічними факторами середовища та значення їх для теорії і практики лісового господарства.

Основними цілями вивчення дисципліни є формування необхідних теоретичних, практичних і методичних знань про:

- ліс як природне явище і систему, його морфологію;
- екологію лісу, його взаємозв'язки із компонентами навколишнього середовища;

- біотичні фактори лісу і його природне поновлення;
- ріст і формування лісу, взаємодію деревних порід і динаміку лісу;
- витоки і завдання лісової типології.

4. Програмові компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати актуальні завдання дослідницького і практичного характеру у лісовому секторі, вміння застосування біометрико-екологічних вимірів у лісових насадженнях та їх лісівничої оцінки.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК7. Знання та розуміння предметної області та особливостей професії.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення і аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність практично осмислювати проблеми лісового господарства.

СК2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства.

Результати навчання:

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства.

РН3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства.

ПРН5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності

РН6. Оцінювати стан лісових фітоценозів і ресурсів у конкретних лісорослинних умовах та прогнозувати можливості їх використання.

РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів, ризиків, економічних і екологічних аспектів.

ПРН9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		40	
Практичні		26	
Самостійна робота		114	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
Шостий	Н4 Лісове господарство	Третій	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота .
Тема 1. Лісознавство як навчальна дисципліна.	2	1	4
Тема 2. Ліс як природне явище і природна система.	2	1	5
Тема 3. Морфологія лісу.	2	2	10
Тема 4. Екологічні фактори та їх класифікація.	2	1	5
Тема 5. Ліс і клімат.	2	1	5
Тема 6. Ліс і світло.	2	1	5
Тема 7. Ліс і температура.	2	1	5
Тема 8. Ліс і повітря.	2	1	5
Тема 9. Ліс і волога.	2	1	10
Тема 10. Ліс і ґрунт.	2	1	5
Тема 11. Біотичні фактори лісу.	2	2	5
Тема 12. Природне поновлення лісу.	2	2	5

Тема 13. Ріст і формування лісу.	2	2	5
Тема 14. Взаємодія деревних порід.	2	2	5
Тема 15. Динаміка лісу.	2	1	5
Тема 16. Витоки і завдання лісової типології.	2	1	5
Тема 17. Теоретичні засади лісівничо-екологічної типології.	2	1	10
Тема 18. Класифікаційні одиниці лісівничо-екологічної типології.	2	1	5
Тема 19. Типологічна характеристика лісів України.	2	2	5
Тема 20. Розвиток гірської типології та її значення для теорії і практики лісівництва.	2	2	5
ЗАГАЛЬНА:	40	26	114

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Поточний контроль – до 40 балів за семестр; контроль самостійної роботи – до 10 балів за семестр; екзаменаційний контроль – до 50 балів. Сумарний підсумковий контроль – до 100 балів (сума балів за поточний, самостійної роботи та екзаменаційний контроль).</p> <p>Шкала оцінювання: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового екзаменаційного контролю за умови виконання усіх видів робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни і в процесі поточного контролю набрав не менше 25 балів.
Підсумковий контроль	Підсумковий екзаменаційний контроль здійснюється у письмовій формі. Екзаменаційний білет включає п'ять питань кожне з яких оцінюється до 10-ти балів, а за екзамен виставляється сумарна кількість балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність дотримується при вивченні дисципліни. Зокрема не допускається списування під час проведення поточних та підсумкових контрольних заходів, самостійного виконання навчальних завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Вимагається застосовування посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Відвідування занять є обов'язковим. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю, а з іншої причини – у вигляді співбесіди. Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. У випадку пропуску більше 50 % часу аудиторного навантаження студент не допускається до іспиту.

Неформальна освіта. Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>). Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Результати навчання, які отримані у неформальній освіті, враховуються при оцінюванні самостійної Роботи студентів з відповідних дисциплін.

8. Рекомендована література

Базова

1. Герушинський З.Ю. Типологія лісів Українських Карпат: Навчальний посібник / Герушинський. – Львів: Піраміда, 1996. – 208 с.
2. Остапенко Б.Ф. Лісова типологія: Навч. посібник. Частина 2. /Б.Ф. Остапенко, В.І. Остапенко. – Харків: Харківський держ. аграрний ун-т. – 2002. – 204 с.
3. Свириденко В.Є. Лісівництво / В.Є. Свириденко, А.Й. Швиденко. –К.: Сільгоспосвіта, 1995. – 364 с.
4. Свириденко В.Є. Лісівництво: Підручник / В.Є. Свириденко, О.Г. Бабіч, Л.С. Кирилюк. – Львів: Піраміда, 2008. – 208 с.

К.: Арістей, 2004. – 544 с.

5. Свириденко В.Є. Практикум з лісівництва. Навчальний посібник / В.Є. Свириденко, Л.С. Киричок, О.Г. Бабіч. – К.: Арістей, 2008. – 416 с.

6. Швиденко А.Й. Лісознавство: Підручник / А.Й. Швиденко, Б.Ф. Остапенко. – Чернівці: Зелена Буковина, 2001. – 352 с.

Допоміжна

7. Вітер Р.М. Практикум з "Лісознавства" - Івано-Франківськ: Територія друку, 2010. – 100 с.

8. Генсірук С.А. Ліси України / С.А. Генсірук. – Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, Україна, 2002. – 496 с.

9. Голубець М.А. Основи відновлення функціональної суті карпатських лісів. - Львів: Манускрипт, 2016. -144 с.

10. Олійник В.С. Лісознавство: курс лекцій / В.С. Олійник, Р.М. Вітер. – Івано-Франківськ: Симфонія форте 2011. - 264 с.

Методичне забезпечення

1. Правила відтворення лісів. (2007). Київ: КМ України. 6 с.

2. Правила рубок головного користування в лісах України (1995). Київ: КМ України. 19 с.

3. Правила поліпшення якісного складу, формування і оздоровлення лісів. (2007). Київ: КМ України. 8 с.

4. Санітарні правила в лісах України (1995). Київ: КМ України. 19 с.

Інформаційні ресурси

1. Державне агентство лісових ресурсів України. – [Електронний ресурс].

Доступний з <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index>

2. ДСТУ 3404-96 Лісівництво. Терміни та визначення.

<https://www.twirpx.com/file/593498/>

Викладач Олійник В.С.,
професор